

ZERUYA
SHALEV

Fărâme de viață

Traducere din limba ebraică
de Ioana Petridean

POLIROM
2021

Minunat, pare să fie o adolescentă tipică, o întrerupe Naomi, dar asta nu înseamnă că nu are nevoie de tine, ai fost dată puțin mai la o parte, asta-i tot, spune ea mutând puțin Tanahul de lângă caiet pentru a exemplifica, iar Dina zice, sigur că da, însă asta nu e totul, nu mă pot ierta pentru că n-am mai făcut un copil, dacă aș avea acum acasă un copil mic, precum Roi al tău, lucrurile mi s-ar părea complet diferite.

Ce se va întâmpla cu tine, vorbești deja ca Hana, care se ruga pentru un copil, zice Naomi zâmbind, poate că și rugăciunile tale vor fi ascultate, însă uite ce preț a plătit ea, apoi bea repede o gură de cafea și își adună lucrurile, hai să plecăm, suntem deja în întârziere, nu-i așa? Iar Dina spune, eu am terminat pentru astăzi, mi-au fost anulate două cursuri, grupa mea e la studii aprofundate, și Naomi o trage spre ea, într-o îmbrățișare umezită de sudoare, să nu-ți pară rău, Dina, din câte se vede, nu ți-ai dorit destul de mult, n-ai voie să judeci lucrurile dintr-o perspectivă ulterioară, gândește-te la avantaje, la mine acasă înnebunim cu toții din pricina haosului și certurilor, în timp ce la tine e liniște, iar asta nu e deloc puțin.

Dar eu nu caut liniște, răspunde Dina urmărindu-și prietena cum intră în sala de curs pe care o părăsise ea nu demult, scundă și îndesată ca o ursoaică, cu patru copii și un soț exact la fel, o familie de urși, spunea Nitzen în bătaie de joc. Cum, vor mai avea un ursuleț? s-a mirat ea când a aflat că Naomi era din nou însărcinată, nu s-au săturat de făcut ursuleți? Toți arată la fel. Ce noroc pe mine că sunt singură la părinți, spunea ea adesea, e cel mai bine așa, dacă mă plictisesc pot invita o prietenă, dacă n-am chef de prietene, pot sta singură, și o am pe mami a mea doar pentru mine, se agăța ea de gâtul Dinei, torcând ca o pisicuță.

Da, așa stăteau lucrurile pe-atunci, nu ar trebui să uite asta, alte legi guvernau mica lor familie în vremurile acelea, alcătuiau o entitate separată, independentă și mândră, privind cu superioritate la comportamentul stângaci al altor familii, îngenuncheate sub povara nemulțumirilor și certurilor. Mi-a plăcut s-o cresc pe Nitzen singură mai mult decât i-a plăcut lui Naami să-și crească toți cei patru copii la un loc, își reamintește, am timp pentru ea, am răbdare, pot să-i dăruiesc atât de multe, fără să mă simt vinovată față de un alt copil, iar lui Ghideon îi este cu siguranță de-ajuns unul singur, nevoile lui sunt limitate, la fel și potențialul, dar nu i-a trecut niciodată prin minte că toate astea s-ar putea schimba la un moment dat și nici nu și-a dat seama că liniștea asta se baza pe presupunerea ei că încă mai putea, dacă își dorea cu adevărat, să mai aducă pe lume un copil, numai că dintr-odată, în mai puțin de un an, ca într-un război ce izbucnește în același timp pe mai multe fronturi, Nitzen s-a îndepărtat de ea, ca și cum n-ar fi împărțit niciodată aceeași pătură înflorată a apropierii, iar locul căldurii pe care o împrăștiase fiica sa asupra ei vreme de ani întregi fusese luat de valuri de fierbințeală care-i măturau trupul, însoțite de ameteți ce o împingeau în pragul leșinului, și în tot acest timp bate la porțile inimii lui Ghideon și la porțile clinicilor de fertilitate, unde i se spune cât se poate de clar, fără urmă de îndoială, că șansele ei sunt nule, că nu mai poate reitera legătura aceea sfântă, ale cărei urme le văzuse pe chipul studentei sale și care trezise în același timp înăuntrul ei furie și durere.

Când iese cu mașina din parcare, o vede în stația de autobuz, purtând încă semnele sarcinii, ținând cu o mână neexperimentată căruciorul, geanta, copilul, o păturică inutilă care îi atârnă

pe unul dintre brațe, iar Dina oprește rușinată în dreptul stației de autobuz, vrei să te duc cu mașina, Avigail? Vino, te las unde trebuie să ajungi, am destul timp la dispoziție, însă fata clatină din cap, nu e nevoie, în curând ajunge și autobuzul meu, însă Dina mai face o încercare, îmi pare rău, nu mă puteam concentra, chiar dacă nu plângea, iar Avigail își strânge copilul la piept, nu-i nici o problemă, îi răspunde ea pe un ton arogant, nu-l voi mai aduce.

Dar nu reușește să se liniștească nici după ce a obținut iertarea fetei, trebuie să-i găzduiască pe mamă și pe copil în spațiul închis al mașinii, să-i facă prizonierii ei. Dă-mi voie să te conduc, spune ea zâmbind, iar Avigail acceptă în cele din urmă, punându-și lucrurile grele și multe în portbagaj, de parcă ar fi o refugiată de război.

Cu copilul adormit în brațe, se așază pe bancheta din spate, făcându-și de lucru cu centura de siguranță, iar Dina o privește în timp ce mărește viteza, hipnotizată de mișcările neîndemânatică, de stângăcia și neglijența ei, cât de îngrijită și manierată era cu numai câteva luni în urmă, îmbrăcată în haine strâmte și încălțată cu pantofi cu toc, însă acum e mult mai frumoasă, fiindcă orice mișcare pe care o face a căpătat un scop mai înalt: când mănâncă, o face pentru a potoli foamea micuțului, când doarme, o face pentru ca pruncul să se poată bucura apoi de prezența ei, dar scopul ăsta se va diminua odată cu trecerea anilor, iar mamei îi va fi imposibil să-i găsească un substitut.

Unde locuiești? o întreabă, pregătită de fapt s-o ducă oriunde, numai ca să absoarbă înăuntrul ei existența aceea pe care mai devreme n-o putea suporta, dar de care acum nu poate îndura să se despartă. Nici o problemă, acolo locuiește și mama mea, oricum aveam de gând să-i fac o vizită astăzi, se grăbește ea să spună,

disprețuindu-se în secret, de ce nu te transformi în șoferul ei personal, de ce nu îi oferi serviciile tale ca bonă, și nu doar ei, ar trebui să lipești un anunț pe stradă, bonă responsabilă și experimentată, profesoară, aproape posesoare a titlului de doctor, te așteaptă o carieră fulminantă, și în timp ce conduce pe străzile pustii, scăldate în soarele după-amiezii, Dina își urmărește prizoniera în oglinda retrovizoare, văzându-i fața strălucitoare, sânii plini și pruncul adormit pe care îl ține în brațe, iar în minte i se conturează un plan plin de cruzime, cum ar putea să scape de tânăra mamă, să o arunce afară din mașină în mijlocul deșertului și să rămână singură cu copilul, ce surpriză îi va aștepta când se vor întoarce acasă, un copil nou, o viață nouă. Nitzen va țopăi în jurul lui plină de încântare, o va cuceri până și pe ea cu atingerea lui caldă și emoționantă, în timp ce Ghideon va afișa zâmbetul lui reținut și va ridica aparatul de fotografiat care îi atârnă pe piept, vor fi cu toții atât de apropiați, încât un singur sărut va fi de-ajuns, și clatină din cap iar și iar, încercând să alunge imaginea aceea malefică. Da, în colțul oglinzii sălășluiește fericirea, aproape și departe în același timp, iar ea nu îndrăznește să-i vorbească, pentru că ce ar putea să-i spună tinerei mame cufundate în starea aceea sublimă de individualitate și unitate, oare s-o întrebe câte luni are copilul, cum îl cheamă, cum doarme noaptea? Un croncânit plin de invidie îi va țâșni din gâtlej dacă va deschide gura, nu sunt oare toate aceste amănunte doar niște mărunțișuri care vor fi oricum uitate în cele din urmă, ea își mai amintește cu exactitate copilăria lui Nitzen? Nu-și va aminti decât iubirea lor, ziua în care s-a născut și ziua în care a murit.

Iată că pleoapele îi acoperă ochii, imediat va adormi, din câte se pare, copilul nu prea doarme

noaptea, e timpul să mărească viteza, sunt aproape de deșert și soarele arde, la următoarea stradă cotim spre stânga, spune Avigail încetișor, iar Dina strânge și mai tare din buze, simțindu-se înșelată în timp ce oprește în fața blocului înghesuit, construit cu puțină vreme în urmă, dar deja ponosit, apoi coboară și scoate căruciorul din portbagaj, ca un șofer de taxi politicos, și îi întinde și restul bagajului. Mulțumesc foarte mult, sincer, spune Avigail, unde locuiește mama dumitale? încearcă ea să lege în ultima clipă o conversație cu profesoara cea ciudată, și Dina răspunde, nu departe de-aici, apoi dispare imediat, lăsând-o pe marginea trotuarului, urmărind mașina care se îndepărtează cu priviri pline de recunoștință, fără a-i trece o clipă prin minte din ce pericol scăpase.

Fiecare cu copilul pe care-l merită, zâmbește ea cu amărăciune în fața chipului descompus al mamei sale, de sub umbra palidă a sprâncenelor se ivesc doi ochi roșii, ca niște răni deschise, oare să te iau în brațe, dragă mamă, să-ți gâdil pântecele, să-ți bag suzeta în gură, să te acopăr cu o pătură și să ies din cameră încetișor, pentru ca imediat după aceea să mă întorc și să te privesc cum dormi? Cum se face că doar tu mi-ai mai rămas, tocmai tu, care n-ai fost niciodată a mea și oricum deja nu mai ești tu însăși, ci doar relicva unui om. Un zâmbet strâmb se ivește pe buzele ei înghețate, iar Dina are impresia că mama, cufundată din nou într-una din fanteziile ei, nici măcar nu încearcă să-și ascundă bucuria răutăcioasă. A fost geloasă mereu pe devotamentul ei față de Nitzen, ca și cum ar fi făcut totul împotriva ei, ca să-i demonstreze ceva: uite, așa se crește o fată, așa se iubește o fată, și cu siguranță s-ar bucura să afle că și fiica ei ipocrită greșește, deși nu știe încă în ce privință. O competiție ascunsă și

nesfârșită s-a desfășurat de-a lungul tuturor acestor ani între ea și nora ei, Shlomit, pentru dragostea lui Avner, și între ea și Nitzen, pentru dragostea Dinei, și-a încurajat și nepoții să concureze pentru dragostea bunicii lor, așa cum făcuseră fiica și fiul ei, doi competitori lipsiți de șansă din capul locului, învinsul e învins, dar ce surpriză, și învingătorul e învins, iar acum stă întinsă în fața ei în camera întunecoasă, îngrijitoarea a profitat de venirea ei pentru a merge la cumpărături, lăsând-o pe maică-sa pe mâinile sale, ca și cum ar fi cele mai sigure mâini.

Cât de naivă e Rahela să creadă că sunt o persoană pe care te poți baza, rânjește ea, că nu voi profita de neputința bătrânei ca să-i fac vreun rău, fiindcă nimeni în lumea asta nu e mai supărat pe ea decât mine. Orice hoț care ar intra în apartamentul ei mizer căutând bijuterii sau bani ar avea mai multă milă pentru ea decât am eu, și totuși are dreptate până la urmă, se poate avea încredere în mine, pentru că deja nu mai am ce să-i fur. Hoțul tot ar putea găsi câteva monede în portmoneul ei, dar eu nu mai pot primi acum de la ea lucrurile de care am nevoie, nici măcar un pumn de mărunțiș.

Pe chipul mamei ei se ivește un nou zâmbet, unul aproape rugător, ce risipește încordarea, iar Dina ridică oblonul, o lumină puternică invadând încăperea, și zgâlțâie ușor umărul bătrânei. Mamă, trezește-te, o zorește ea, vei avea destul timp să dormi după aceea, trebuie să te întreb ceva, fiindcă are dintr-odată impresia că asta e ultima ei șansă, luciditatea i se risipește văzând cu ochii, poate va avea noroc, iar pe când privește fața cufundată în somn, își aduce aminte cum se dusesse odată în camera părinților în timpul orelor de vizită și o găsisse întinsă în pat, iar fiindcă nu era obișnuită s-o vadă dormind, crezuse că era moartă, așa că o scuturase